

STORTINGET

Representantforslag 278 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Jon Engen-Helgheim, Anette Carnarius Elseth,
Stian Storbukås og Finn Krokeide

Dokument 8:278 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jon Engen-Helgheim, Anette Carnarius Elseth, Stian Storbukås og Finn Krokeide om hastetiltak for å sette politiet bedre i stand til å trygge samfunnet i en usikker tid

Til Stortinget

Bakgrunn

Sikkerhetssituasjonen i og rundt Norge er betydelig forverret de siste årene. Politiet står overfor et mer sammensatt og krevende trusselbilde, samtidig som flere politidistrikter melder om alvorlig ressursmangel. Parallelt har ungdomskriminaliteten økt, og både politiet og påtalemyndigheten opplever at et stort antall saker henlegges som følge av manglende kapasitet.

Man opplever i dag sterk og uønsket tilstedeværelse og aktivitet fra fremmede stater, og politiet har ingen mulighet til å håndtere trusselen. Under pandemien var regjering og storting i stand til å gjøre raske, kostbare og omfattende endringer på kort tid, fordi det var behov for det. Pandemien viste at rask omstilling og hastetiltak er fullt mulig. I dag står man i en sikkerhetspolitisk krise, men kriseforståelsen og handlekraften er totalt fraværende.

Politiet er også rammet av betydelige utfordringer knyttet til rekruttering og personellflukt. Det utdannes for få politifolk til å fylle nødvendige stillinger, og mange erfarne tjenestepersoner slutter på grunn av arbeidsbelastning, lønnsnivå og mangel på forutsigbarhet.

Også politijurister og påtalejurister opplever stort gjennomtrekk og et presset arbeidsmiljø.

Et sentralt utslag av den forverrede sikkerhetssituasjonen er den markante økningen i vakt- og sikringsoppdrag for politiet. Selv om dette er samfunnskritiske oppgaver, er de svært ressurskrevende og belaster mannskapene i betydelig grad. Den nåværende bemaningssituasjonen gjør at personell som i utgangspunktet er dedikert til andre profesjonelle funksjoner, blir omdisponert til vakt og sikring. Dette går kraftig ut over politiets evne til å håndtere andre viktige oppgaver og svekker motivasjonen, noe som igjen bidrar til økt avgang fra etaten.

En gjennomgående bekymring i politiet er at den nødvendige omstillingen skjer for sakte. Kriseforståelsen ser ikke ut til å ha fått tilstrekkelig gjennomslag politisk. Under pandemien ble det på kort tid iverksatt omfattende tiltak for å håndtere en alvorlig situasjon. Til tross for den nåværende sikkerhetskrisen, opplever mange i politiet at man står uten tilsvarende handlekraft. Dette kan få alvorlige konsekvenser for samfunnsikkerheten.

Politiet har fått budsjettøkning de siste fem årene, anslagsvis om lag 1 mrd. kroner årlig i snitt. Samtidig har høy prisvekst og lønnsoppgjør spist av realveksten. Det er ansatt om lag 1 350 flere medarbeidere i perioden, men kun 120 av disse er politiutdannede, noe som understreker at førstelinjen og grunnstillinger ikke er styrket tilstrekkelig (tallgrunnlag fra politiet.no/Politidirektoratet og omtale i Politiforum).

Politiforum dokumenterer en økende trend i antall politiutdannede som slutter (ekskl. pensjon) og viser til et nettounderskudd på 178 politiutdannede de siste fire årene når man sammenstiller avgang og tilførsel fra Politihøgskolen. Politiet.no viser i samme periode en re-

duksjon på 21 politiårsverk (31. desember 2021–31. desember 2025). Selv om tallseriene ikke er direkte sammenlignbare, peker begge i retning av økende avgang og stagnert vekst i politiårsverk.

Politiets Felleforbund organiserer ca. 10 900 politiutdannede med særaldersgrenser. I løpet av 2026 vil 686 nå pensjonsalder. Med antatt tillegg grunnet andre årsaker til avgang (Politiforum) på 280 kan frafallet bli 966 politiutdannede i 2026.

Samtidig ventes 460 nyutdannede fra Politihøgskolen. Netto effekt kan dermed bli om lag –506 politiårsverk i 2026 dersom det ikke iverksettes mottiltak. Dette er dramatisk for beredskap, etterforskning, sikkerhet og tilstedeværelse i distriktene.

For å snu utviklingen må det etableres både en langsiktig og en kortsiktig strategi. Den langsiktige strategien må ta inn over seg at den forverrede sikkerhetssituasjonen trolig vil vedvare. Det betyr at politiet må tilføres betydelige og varige ressurser, i form av både personell, kompetanse, teknologi og strukturelle forbedringer.

Den kortsiktige strategien må inneholde hastetiltak som kan avlaste politiet, redusere personellflukten, styrke kapasiteten umiddelbart og frigjøre ressurser til kjerneoppgaver.

Politiets oppgaver varierer i kompleksitet, og flere funksjoner krever ikke full politiutdanning. Særlig innen vakt og sikring, samt transport av pågrepne og innsatte, kan alternative bemanningsmodeller gi betydelig avlastning.

Forslagsstillerne mener derfor at regjeringen bør utrede et kortere utdanningsløp (ettårig) for personell som kan utføre vakt-, sikrings- og transportoppdrag i politiet. Personell som rekrutteres gjennom en slik ordning, kan videreutdanne seg til flere oppgaver senere.

Det bør også vurderes om Forsvaret kan bistå mer i vakt- og sikringsoppdrag, særlig ved objektsikring, slik det åpnes for i gjeldende regelverk i situasjoner med særskilt behov. Forsvaret har kapasitetsutfordringer, men med god samhandling og ressursutnyttelse kan sannsynligvis Forsvaret frigjøre ressurser som kan bistå

til vakt og sikring i en overgangsperiode og frem til andre tiltak for å øke politiets kapasitet får virkning.

Slike tiltak vil kunne frigjøre betydelige politifaglige ressurser til operativt arbeid, etterforskning og beredskap.

For å motvirke den omfattende avgangen i politiet bør det etableres en nasjonal bonus- og insentivordning som gjør det mer attraktivt å bli i etaten. Enkelte politidistrikter har innført lokale ordninger med gode resultater, men manglende økonomiske rammer gjør at dette praktiseres ulikt på tvers av landet. En nasjonal ordning vil sikre likebehandling og styrke rekruttering og stabilitet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen sørge for å umiddelbart tilføre politiet tilstrekkelige midler og ressurser for å håndtere dagens forverrede sikkerhetssituasjon og økte trusselbilde.
2. Stortinget ber regjeringen umiddelbart iverksette tiltak for å hindre netto nedgang i politiårsverk i 2026, med mål om å nulle ut den anslåtte reduksjonen på ca. –506 årsverk gjennom senioravtaler, tilbakevendingsprogram og målrettede rekrutteringstiltak.
3. Stortinget ber regjeringen innføre et ettårig utdanningsløp for personell som kan utføre vakt-, sikrings- og transportoppdrag i politiet.
4. Stortinget ber regjeringen åpne for økt bistand fra Forsvaret til vakt- og sikringsoppdrag for å avlaste politiet.
5. Stortinget ber regjeringen etablere en nasjonal bonus- og insentivordning for å beholde politifolk og politijurister i etaten.

15. april 2026

Jon Engen-Helgheim

Anette Carnarius Elseth

Stian Storbukås

Finn Krokeide